

Från hembygdsarbetet

Almunge Hembygds-gille

Almunge Hembygds-gille bildades 1956 och har sin verksamhet vid hembygds-gården vid Torslund, ca 1 km från Almunge kyrka. På fastigheten finns ett 20-tal större och mindre byggnader, bl.a. ett stort traktorgarage med många gamla traktorer, smedja, linbastu, snickarbod och ett allmogemuseum.

Byggnadsbeståndet har under året fått erforderligt underhåll. Det hus som Gillet kallar Slottet har fått nya vindskidor och ytterväggarna har målats. I samband med årsmötet gav ordförande Olof Thulin en föreläsning om gamla ortsnamn i Sverige, deras betydelse, ålder och ursprung.

Valborgsmässofirandet med vårtal, sång, brasa och fyrverkeri var välbesökt. Torslundsdagen, alltid andra söndagen i juni, bjöd på vackert väder. Den inleddes med friluftsgudstjänst, kyrkkaffe med hembakat bröd, sång och musik, lådbilsrally, lotterier och avslutades med start av traktorer.

Hembygds-gillet har också haft gröt- och sommarfest för alla som arbetat under året.

Även i år har en studiecirkel i vävning genomförts i samarbete med Studieförbun-

det Vuxenskolan. Alstren som gjorts har sålts och blivit vinster till lotterier.

Torslund är även ett utflyktsmål för bl.a. skolavslutning, brandkåren, orienterare, Blå bandet, SPF och PRO. De båda sista föreningarna är flitiga användare av boulebannorna.

Almunge Hembygds-gille har under året haft 394 medlemmar. Tidningen Almunge Allehanda har tryckts i 450 ex. Den distribueras till medlemmar på orten och utsocknes och säljs även i lokala affärer.

Anita Hedén, sekreterare

Altuna Hembygds-förening

Årets aktiviteter startade den 10 mars med "Vandring i vinterkväll". En tapper skara vandrade på lördagskvällen från hembygds-gården till sockenstugan längs den gamla kyrkstigen.

Som vanligt vårstädade vi i och omkring hembygds-gården en dag i slutet av april. Avslutningsvis bjöds deltagarna på korv.

Den 17 maj var det dags för årets Gökotta i Dragmansbo. Tyvärr så var göken morgontrött eller sjuk, för ingen gök hör-

des. Men de församlade hade i vilket fall en trevlig stund tillsammans trots duggregn.

Skolmuseet och hembydsgården höll Öppet Hus den 20 maj. Kakbuffén var framdukad och *Scendraget* underhöll. I Skolmuseet fanns en utställning med gamla skolfoton från socknens skolor att beskåda till glädje för alla gamla elever eller andra allmänt nyfikna.

Den 2 juni firades Trefaldighetsafton med att ”dricka hälsa” vid Sörängens källa. Där-efter var det samkväm i hembydsgården.

Sveriges Nationaldag och Svenska Flag-gans Dag firades som vanligt ordentligt i Altuna, med fanvakt från hemvärnet och musik av Trögds spelmannslag. Firandet lockade mycket folk både till kyrkan och till det efterföljande kaffet vid hembydsgården.

Midsommarfirandet arrangerades av Sävasta, Altuna by, Mälby och Fröslunda byalag. Det vackra vädret lockade mycket folk till midsommarstången.

På Trivselkvällen i augusti passade man på att uppmärksamma att Skolmuseet funnits i 10 år.

Denna soliga sensommarkväll serverades köttfärslimpa med tillbehör och där-efter fikades det medan Mats Strandberg, känd röst ifrån radiosporten, underhöll sällskapet med att imitera diverse kända röster.

12 st vandrare samlades den 23 september för att vandra omkring i skogarna runt Klarbo-Västerbo. Det var en regntung höst-dag, men de som var med är ju av det rätta

Midsommarstången reses i samband med firandet vid hembydsgården.

virket och hade de rätta kläderna så de rädes ingen fukt.

Den nya programpunkten ”Kura skymning” i hembydsgården blev en trevlig kväll. 17 personer myste runt bordet vid den sprakande brasan och drack kokkaffe.

Sista dagen i oktober var det pysselkväll i Skolmuseet. Deltagarna band kransar, målade ljuslyktor och pysslade så att det stod härliga till. När pyssellusten stillats kunde man gå över till hembydsgården för att äta våfflor med sylt och grädde och dricka kaffe.

Programårets sista punkt den 1 november var höststädning i Skolmuseet och i hembydsgården med omnejd.

Nya elledningar, cluttag och radiator har installerats i hembydsgården. En ny nedfart till parkeringen har iordningställts för att underlätta in- och utfart.

Roine Kreivi, sekreterare

Björklinge hembygdsförening

2012 inleddes med årsstämma den 25 mars som samlade ett 80-tal deltagare. Ordförande Johan Gabriel Borgenstierna talade i sitt inledningsord om att bli medlem, varför är det så svårt att få medlemmar som satsar på hembygdsföreningen? Efter parentation för avlidna medlemmar, delades priser ut till vinnarna i hembygdsföreningens årliga teckningstävling för elever i Björklinge skola. Skrock var årets tema. Gås Andersbygdens spelmanslag bjöd på musik och efter årsmötesförhandlingar följt av kaffe och smörgås, talade Mats Wahlberg från SOFI om ortnamn.

På Valborgsmässaofteon fick brasbesökarna höra Lars Falk vårtala och kyrkokören sjunga.

Städdag i museum och stall hölls den 7 maj.

Kyrkstigsvandringen mellan Kättsbo och Lagmansbo samlade ett 20-tal deltagare den 6 maj. Britt Andersson höll andakt vid pausen på Dansarhällarna.

Nationaldagsfirandet startade med samling kring flaggstången vid nuvarande pastorsexpeditionen, tidigare prästgården. Efter flagghissning, diktläsning, trumpetduett och sång tågade alla till kyrkan. Högtidstalet hölls av Kenneth Ritzén. Spelmansmusik, sång av flera körer och trumpetduett stod också på programmet.

Björklingedagen den 10 juni, började i vackert väder. Friluftsgudstjänsten i präst-

gårdsparken fick dock avslutas i församlingshemmet efter en störtskur. Kyrkokör och spelmanslag medverkade. Efter kyrkkaffet hörde drygt 100 intresserade åhörare Maja Hagerman föreläsa om "Försvunnen värld – utgrävningarna runt E 4 i allmänhet och om Sommaränge skog i synnerhet". Museet och Stallet visade sina samlingar.

Höstträffen den 21 oktober inramades av musik av spelmanslaget och Göran Ulväng berättade om "Herrgårdar och gårdar i Uppland".

Julmarknad hölls tillsammans med andra grupper från orten på gården framför museet den 9 december. Strålände vintersol men bister kyla. Trots detta kom många besökare, runt 150 personer tog en värmande tur i museet, föreningen serverade kaffe i Stallet.

Öppet hus hölls i museet påskdagen, onsdag påsk samt sista söndagen i juni, juli och augusti.

Ingrid Pettersson

Bälinge Hembygdsförening

Föreningens årsmöte hölls den 19 mars i Bälinge församlingsgård med ett 70-tal medlemmar. Efter årsmötet visades kläder från 1900-talets början utlånade av Björklinge hembygdsförenings museum. Vårutflykten gick till Agersta gård där ägaren Ulf Agerhill tog emot och berättade om gårdens historia förr och nu med jordbruk och is-

landshästverksamhet. Familjen bjöd ca 70 personer på förtäring. Sommarens utflykt den 2 september gick till Vendels kyrka och där välkomnades ca 40 personer av Ottar Vendelkråka med hustru Vendela.

Iréne Flygare, Upplandsmuseet, besökte oss den 14 november och berättade om kvinnan i det uppländska jordbruket.

Vi har haft en del röjningsarbeten runt våra bodar och satt upp nya visningsskyltar av trä till Myggstenen, Överbo och Ransta hytta, Rövarberget och några flera platser.

Föreningen hade 273 medlemmar vid årets slut.

Maud Henriksson, ordförande

Dannemora Hembygdsförening

Föreningen har under året hållit 12 styrelsemöten och vid torsdagsträffarna har snittet legat på tio personer som har träffats för arbeten och planering.

Den översyn av föreningens ekonomi, resurser, avtal och försäkringar som påbörjades 2011, har resulterat i att vi under 2012 fått en ekonomi i god balans och att en ny budget för 2013 är upprättad och godkänd av styrelsen.

Ett samarbete med Östhammars kommun har startats upp och en ny frivillig gruvgrupp har bildats för att bevara, vårda och skydda Dannemora gruvors historiska

samlingar. Ett första möte med gruppen kommer att hållas under mars 2013.

Skriften Dannemorabygden har under 2012 tagits över av hembygdsföreningen från Arkivet och finns fr.o.m. årsmötet till försäljning.

Flytten av allt museimaterial och tillhörande montrar från Arkivet är slutfört och finns nu också dokumenterat i vår nya databas, Sofi, som inköpts och satts i drift av museigruppen.

Programaktiviteterna vid hembygdsgården har setts över, vissa har lagts ned medan andra nya har tillkommit. Nya arrangemang är Gillestämman som kommer att arrangeras årligen den 6 juni i samband med Nationaldagsfirandet. När den nya scenen står klar finns det möjligheter att arrangera ytterligare olika program.

Skolorna på orten har haft studiedagar på våra museer och hembygdsgården.

Bagarstugan har varit uthyrd som vanligt till julbaket.

Styrelsen

Enåkers Hembygdsförening

Ett antal traditionella arrangemang har präglat verksamhetsåret.

Trefaldighetsafton dracks källa vid Olsbo. Nationaldagen firades med kakkalas och midsommarafton med resning av midsommarstången och lekar på hembygdsgården.

Trefaldighetskällan vid Olsbo besöktes på Trefaldighetsafton.

Under sommarsöndagarna var det kafeservering på hembydsgården, där man också kunde besöka Runstensmuseet, inrymt i den gamla linbastun, och köpa lokala hantverksalster i Persboboden från 1692. På fredagskvällarna under sommaren arrangerade Runhällens byalag välbesökta hembydsgillen på hembydsgårdens tun.

I samband med Fest i Heby, sista veckan i juni, ordnade föreningen en vandring i socknens tätort Runhällen. Samhället växte upp kring den järnvägsstation som i början

av 1900-talet tillkom där de då nya järnvägarna från Enköping via Heby och Sala-Gysing-Gävle järnväg möttes. Deltagarna fick höra berättas om samhällets historia, om husen och om människor som bott och verkat där under 1900-talet.

Verksamhetsåret avslutades med julmarknad på hembydsgården den 25 november.

Gösta Persson, sekreterare

Frösåkers Hembydsgörelse

Nationaldagsfirandet hölls traditionsenligt på hembydsgården med tal av vår landshövding Peter Egardt. Landshövdingen, ”konungens befallningshavare”, gav oss ett gott erkännande för vår hembydsgård och vårt museum. Vädret var oss nådigt med sol och regnet kom först när utomhusaktiviteterna var avslutade. Fanborg och musik gav en värdig inramning till vår Nationaldag.

Hemvårdardagen hölls den 22 juli med gästtalare även denna gång av en landshövding, nämligen Chris Heister landshövding i Stockholms län och bördig från Sandika. Hon höll ett tal med koppling till hembygden och sin uppväxt i Sandika och Östhammar. Chris gav oss också uppmaningen att tänka på och verka för att Östhammars själ bevaras i samband med den förnyelse och expansion av staden som nu pågår.

Omläggning av vasstaket på Markatorpets fähus.

Sommaren och hösten innebar byggnadsåtgärder främst på Markatorpet men också på museet, se de nymålade dörrarna på Börgeboden. Markatorpet har uppräschats påtagligt. En ny gavel på fähusets västra sida, ett nytt vasstak på fähusets nordliga tak och nya hängrännor i trä är uppsatta på torpstugan. Dessutom har fähuset, visthusboden och jordkällaren målats med falu rödfärg.

På årsmötet kom frågan upp om ägarförhållande till tomtmarken i Marka.

Genom forskning i gamla protokoll har sekreteraren dokumenterat ägarfrågan.

Föreningen har träffat kommunen för att diskutera en flytt av hembygdsgården till Gammelhusområdet (kommunens förslag). Vi har klargjort att vi inte har medel eller arbetsresurser för en flyttning av våra 11 byggnader till ett nytt område.

Styrelsen

Gamla Uppsala Hembygdsförening

Hembygdsföreningen i Gamla Uppsala har under året genomfört fyra större öppna arrangemang. Valborgsmässofirandet genomfördes traditionsenligt vid kungshögarna. Österledkyrkans scouter svarade för fackeltåg till den stora kasen. Körer från Gamla Uppsala församling och Österledskyrkan stämde upp vårsånger. Talet till våren hölls av församlingens nye kyrkoherde Per Edler. Firandet avslutades som vanligt med ett stort fyrverkeri. Trots flera tusen besökare var det en lugn tillställning och ingen nedskräpning att tala om.

Nationaldagsfirandet på Disagården inleddes med tal av landshövding Peter Egardt. ”Uppdraget”, från Uppsala dragspelsklubb, underhöll och det bjöds på dansuppvisning av Kulturföreningen Fyrisgillet. Barnen kunde åka häst och vagn som Upplandsmuseet ordnat. I anslutning till firandet hölls en friluftsgudstjänst.

Hembygdsgdagen på Disagården i augusti präglades av marknadsförsäljning av närproducerade varor. Föreningens hade lotterier och försäljning med hemslöjd och hemlagat. Pomologen Mattias Iwarsson sortbestämde äpplen. Dr Rulles Jazzklinik underhöll med ”tradjazz”. Barnen kunde rida på ponnyhäst. Det fanns kaffeservering med våfflor och ”fattiga riddare”. I anslutning till hembygdsgdagen hölls en ekumenisk friluftsgudstjänst.

Julmarknad genomfördes traditionsenligt i Gamla Uppsala den andra advent, i samarbete med Gamla Uppsala sportklubb. Hembygdsföreningen höll till vid Kaplansgården. Där serverades kaffe med hembakat. Det fanns marknadsförsäljning av bl.a. hantverksprodukter och matvaror och många lotterier. Det gavs möjlighet att ta en tur med häst och släde vid kungshögarna.

Andra öppna arrangemang var ett samarrangemang med Gamla Uppsala församling och Gamla Uppsala museum vid vilket Maja Hagerman berättade om de arkeologiska fynden vid byggandet av nya E4:an, guidad vårutflykt till Valsgårde järnåldersgravfält, möte i april där Arbetsgruppen Långhundraledens ordförande berättade utifrån boken Nytt ljus över Långhundraleden, promenad i äldre delar av Gamla Uppsala med "minnesbilder" av vad som under åren funnits där.

Årsmötet i mars valde om Camilla Lundin till ordförande. Jan Forsman, mångårig vice ordförande, som varit med i styrelsen sedan föreningen bildades 1986, avtackades för stora insatser i föreningen. Efter årsmötesförhandlingarna underhöll trubaduren Hasse Lind med ett urval svenska visor.

Föreningens höstresa gick till Karlholms bruk och Älvkarleö/Laxön. På höstmötet berättade Jonas Wikborg från Societas Archaeologica Upsaliensis om re-

sultaten av de arkeologiska undersökningarna med anledning av byggandet av den nya järnvägssträckningen genom Gamla Uppsala.

Styrelsen

Gutasunds och Wardsaetra hembygdsförening

Tre föreläsningar genomfördes på Gottsundabiblioteket under våren; Om Hilda i Krokträsk berättade Britt-Marie Andersson, Katja Jahn och Ylva Fontell om "Hitta Uppland" och Jonas Wikborg om utgrävningarna vid Malma Äng.

Traditionsenligt genomfördes gökotta i maj vid Lurbo tempel, Linnéstigsvandring samt röjning vid runstenen.

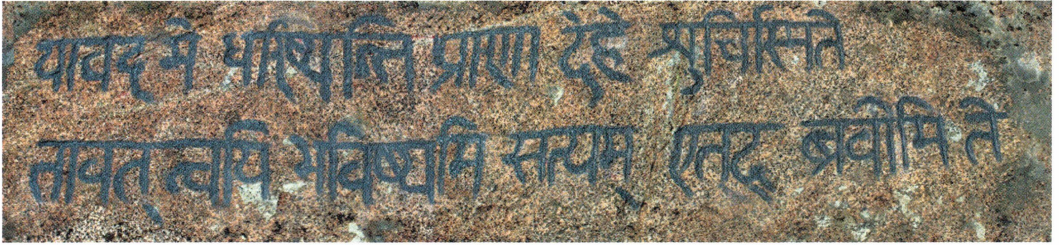
Vårens aktiviteter avslutades med en runstensvandring i Universitetsparken under ledning av Marit Åhlén.

Under hösten genomfördes inga föreläsningar eftersom Gottsundabiblioteket stängdes för ombyggnad.

Föreningen deltog i september i Kulturavsdagen med en vandring genom Vårdsätra samt besök vid den nyrustade sankritttexten på Förlovningsberget.

Sex natur- och kulturvandringar genomfördes under året i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan under rubriken "Promenera mera!"

Under våren besöktes Ultuna, Fyris-

Otto Fredrik Tullbergs sanskritinskrift från 1830-talet i Vårdsätra renoverades av hembygdsföreningen.
Foto Rama Bhikhabhai.

vall, Vaksala kyrka samt S:t Eriksleden. Under hösten Lugnet och Botan, Centrala Gottsunda samt Resecentrum med omgivning. Föreningens alla aktiviteter är öppna för allmänheten.

Styrelsen

Hagby hembygdsförening

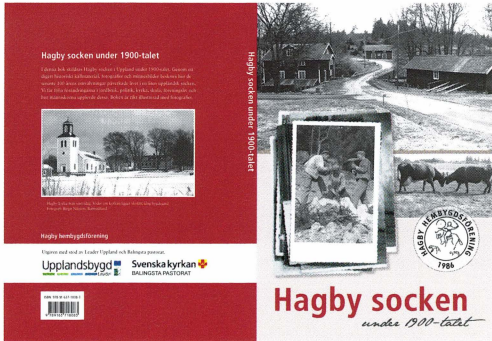
Hembygdsföreningen i Hagby, strax väster om Uppsala, bildades 1986 och har allt sedan dess haft en livlig verksamhet som engagerat många i socknen.

Årets verksamhet inleddes sedvanligt med årsmötet, som avslutades med ett föredrag om Klockargårdens timrade spannmålsbod från år 1808, som under hösten 2011 flyttades till en plats utanför museet och restaurerades.

Den 7 juni genomfördes en välbesökt kulturvandring på Ekbolanda gård med Dan Fagerlund från Upplandsmuseet som ciceron.

För 22:a året i rad firades midsommar på planen mellan kyrkan, bygdegården och museet. Över 300 människor kom, många av dem i lövade skindor från sockens gårdar, och dansade runt stängen, kastade pil, sköt prick med gevär eller roade sig på andra sätt.

Föreningens andra stora evenemang är Hagbydagen som ordnats sedan 1993 vid museet. Hagbydagen, som i år ägde rum söndagen den 12 augusti, har mer och mer kommit att bli en hemvändardag. Sedan ett par år tillbaka samarbetar föreningen med "Hagunda Veteranklubb" vilket även lockar motorintresserade människor. Årets tema var "Från jord till bord" där vi visade de olika momenten från skörd av spannmål till bakning av bröd. De omkring 150 besökarna fick ta del av skörd med skära och lie, bindning av kärvar, tröskning med tröskverk, rensning med rensmaskin etc. Under dagen erhöll Birgit Nilsson Sveriges hembygdsförbunds förtjänsttecken för hennes mångåriga engagemang i föreningen.

Boken *Hagby socken under 1900-talet* gavs ut under året.

Året avslutades med utgivandet av boken *Hagby socken under 1900-talet*, som en redaktionskommitté arbetat med i sex år. Boken omfattar 160 rikt illustrerade sidor och skildrar socknens historia ur alla tänkbara perspektiv; gårdar, jordbruket, kyrkan, kommunen, skolan, föreningar och mycket mer. Ett 20-tal författare har bidragit med artiklar och utöver ett rikt historiskt källmaterial har man även intervjuat ett 40-tal äldre Hagbybor. Boken utgavs med stöd av Leader Upplandsbygd och Balingsta pastorat.

Ett viktigt resultat av bokprojektet var insamlandet av över 1000 äldre fotografier från Hagby. Många av dem var tagna av skomakaren Josef Jansson från Hellby i grannsocknen Gryta. Han hade ett stort teknikintresse och skaffade tidigt en kamera, med vilken han dokumenterade vardagsliv, högtider och personer i Hagby med

omnejd. Hans dotter Nelly Karlsson har donerat glasplåtarna till Upplandsmuseet och föreningen har varit behjälplig med att identifiera platser och personer.

Göran Ulväng, ordförande

Harbo hembygdsgård

Under hösten 2012 lades tegeltaket om på parstugan på Harbo hembygdsgård. Parstugan flyttades från Forsens i Rissänge till Harbo hembygdsgård och stod färdig till invigningen 1947. Ett glatt gäng av snick-

Omläggning av tegeltaket på parstugan från Rissänge på hembygdsgården.

are och andra arbetsvilliga lade om taket under några helger under hösten. Efter lite rikttningsarbeten och sedan strö och läkt kommit på plats kunde det nya teglet från Vittinge läggas på plats av skickliga hantverkare. Som en liten belöning hölls en taklagsfest på hembydsgården där det bjöds på älggryta och andra muntrationer. Passande nog hade även Olle Nilsson från Enåker bjudits in för att prata om tegelframställning och om tegelbruk i Heby kommun.

När Harbo hembygdsförening firar sitt 80 år jubileum 2014, och 60-70 år framåt kan vi i föreningen känna oss trygga med ett nytt tegeltak som håller rusk och väta ute.

Claes Erlandsson

Hökhuvuds Hembygdsförening

Vi har några årligen återkommande aktiviteter. Först i tur är årsmötet. Efter de sedvanliga årsmötesförhandlingarna berättade Maj Westerlund, född och uppvuxen i Långsunda, barndomsminnen från södra Hökhuvud. Den mycket uppskattade berättelsen kompletterades med bilder.

Annandag påsk gjorde vi som vanligt en dagsresa med buss. I år for vi västerut till Västmanland.

Vi besökte Åsby Hem & Trädgård i Hallstahammar. På Åsby kombineras det som gör ditt hem vackert och trivsamt: väx-

ter inne och ute, möbler och heminredning. Där finns hundratals blommande orkidéer och flera tusen andra krukväxter. Lunch åt vi på Westerqwarn, en f.d. kvarn vid Kolbäckån, byggd vid slutet av 1800-talet. I dag är Wersterqwarn ombyggd till restaurang, festvåning och café i kombination med kvarnmuseum, utställningar och konferensvåning. Vi njöt av en välagad måltid i en mycket intressant miljö. I en förtrollande dalgång längs Svartån, där Västmanland är som vackrast, ligger sedan 400 år Skultuna mässingsbruk. Ett nyrenoverat bruksmuseum ligger i samma byggnad som Skultuna Fabriksbutiker. Där kunde vi fynda bland utgående och 2:a klass sortiment från kända leverantörer av glas, porslin, textilier och givetvis mässing från Skultuna.

I slutet av maj inbjöds åk 3 från Hammarskolan i Gimo till "Hembyggsdag" i Hökhuvud. Drygt tio medlemmar var engagerade i genomförandet.

Nationaldagen firades traditionsenligt med marsch från Skvallerbacken till klockstapelbacken.

Högtidstalet hölls i år av Bertil Johanson, kulturnämndens ordförande. Spelmansmusik bidrog till en trivsamt sång- och kaffestund i gröngräset.

Tillsammans med Torer Höks Vänner ordnar hembygdsföreningen varje år Torer Hök-festivalen. På fredagskvällen tändes kolmilan Felicia. Därefter följde underhållning och allsång med Mattias Jansson och

Stefan Larsson. Temat för årets Torer Hög var ”Det här är Hökhuvud”. Leif Reilander visade modellen av Hökhuvud för tusen år sedan. Den historiska tillbakablicken kompletterades med en guidad visning av Hökhuvuds kyrka och att Hembygdsföreningen visade drängstugan och museet. Föreningar och företag i Hökhuvud visade på olika sätt sin verksamhet. På området fanns distriktsveterinärerna och OK Rodhen. Övriga (45 st) presenterade sig på affischer i A3 format. Programmet i övrigt bjöd på traditionella tävlingar och veteranbilsparad. Nytt för i år var Vattenfalls elbilar för barn. På kvällen serverades middag vid ån, helstekt gris med tillbehör anrättat av bl a ”Torer Hökskocken”. Det var 135 personer som åt och bandet Blue Tattoo från Gävle underhöll med blues- och rockmusik.

På försommaren upptäcktes det att Ånö Båtsmanstorp drabbats av ett rejält hussvampsangrepp. Styrelsen rådgjorde med både länsantikvarien och Anticimex. Båtsmanstorsgruppen och styrelsen har hjälpts åt med ett omfattande rivningsarbete. Nästa steg är sanering av personal från Anticimex. Vi är beredda att verka för en återuppbyggnad av torpet under förutsättning att vi får ekonomiskt stöd.

Vår årliga tidning Hembygden innehöll ett flertal intressanta artiklar med anknytning till Hökhuvud.

Kerstin Svandfeldt Söderberg, sekreterare

Tröskvandringen på hembygdsgården i renoverat skick.

Knutby-Faringe-Bladåkers hembygdsförbund

Årsmöte hölls den 26 mars i Bladåkers församlingssal.

Den 20 maj hölls spelmandagstjänst i Knutby kyrka och för tionde året hölls spelmansstämma på Gammelgården i samarbete med bl.a. Knutby Kulturförening. Ca 200 besökte stämman. Roland Keijser, Anders Rosén, Skäringby jubileumsorkester och Knutby slagverkare medverkade i scenprogrammen.

Vid vårt Nationaldagsfirande gjorde vi en återblick på hur firandet började här i Knutby för 70 år sedan, efter en idé av Mästare-Erik Jansson. Han var snickare, spelman och bygdeforskare och hade många bra idéer. Årets högtidstalare var kyrkoherde Elisabet Kero.

Den 24 juni firades midsommar på Gammelgården med dans och lekar och ca 500 besökande.

Den 5 augusti arrangerades hembygdsfest med friluftsgudstjänst, hemslojdsutställning (träskulpturer) och visning av hus. Efter visning av kvarnboden, fick barnen baka bröd. På scenen berättade marin- arkeolog Gunilla Larsson bl.a. om båt färder i Roslagen förr i tiden och hur man kunde bygga bra båtar. Carol Rasmussen, som är född i New York, underhöll med skönsång till gitarr och spelade uppländsk folkmusik på en äkta Sahlströmsharpa.

Den 8 september hölls skördemarknad i samarbete med Kulturföreningen.

Körvandringens renovering är nu klar. Arkivbygget har pågått planerligt. Vi hoppas kunna inviga arkivet i samband med nästa hembygdfest På www.bygdeband.se har vi matat in information om personer och platser med anknytning till våra tre socknar.

Vi har haft besök av personer med anor från bygden och av hembygdsföreningar i grannskapet. En studiecirkel om släktforskning startar under hösten. Vår bok "Bygden som steg ur havet" finns till försäljning, liksom mängder av musik- och berättarinspelningar.

Gösta Lindqvist, ordförande

Lagunda hembygdsförening

Årsmöte hölls den 9 mars i Hjalsta bygdegård. Ett sextiotal medlemmar hade hörsammat kallelsen. Efter årsmötesför-

Nationaldagsfirande på friluftsmuseet Kvekgården.

handlingarna serverades som vanligt en gammaldags middag som var extra festlig då föreningen fyller 40 år den 9 augusti. I och med detta inleddes jubileumsåret. Fyra av föreningens ordföranden fanns på plats Valdis Ordeus som var den första, Rolf Johansson, Arne Gusén och Ann-Mari Hagman som fick förnyat förtroende av mötet. Saknades gjorde Greta Eriksson, Margareta Palmén och Peter Thorin.

Jubileumsåret fortsatte den 10 augusti med en vernissage på tingshuset över de 40 gångna åren. Inbjudna var tidigare styrelsemedlemmar. Dagen efter bjöds allmänheten på underhållning, tipspromenad, kåseri och kaffe.

Styrelsen har haft elva protokollförda sammanträden och en planeringskonferens. Föreningen har fått Leadermedel för "Möjligheternas Örsundsbro" att samverka med

övriga föreningar och företag i bygden. Föreningen har under året haft 410 medlemmar.

Kultur, resor och teater: I maj åkte 35 medlemmar till Berlin och Spreewald på en fantastisk kulturreso i fem dagar. I slutet av augusti besökte föreningen Gamla Uppsala hembygdsförening där 24 medlemmar bland annat fick se de pågående utgrävningarna. Den 20 oktober var det dags för "La Cage Aux Folles" på Oscarsteatern och 50 medlemmar avnjöt det storslagna skådespelet.

Årets Mickelsmäss-utställning hade temat "Syföreningar i Lagundabygden och Lagunda hembygdsförening 40 år" vilken blev mycket lyckad.

Friluftsmuseet Kvekgården har som vanligt haft ett intensivt år. 11 guider och 12 övrig personal har ansvarat för verksamheten. Gården öppnades den 17 maj och stängdes den 26 augusti och hade 734 besök vilket var något mindre än föregående år. En bidragande orsak kan ha varit den regniga sommaren. Ett axplock av aktiviteter utöver den ordinarie guidningen:

- Nationaldagfirande den 6 juni.
- Boende och personal på Liljegården kom med traktor och skrinna den 7 juni.
- Slättergille den 30 juni.
- Friluftsgudstjänst den 15 juli.
- Besök av ungdomar från Hong Kong och Lagunda församling den 5 augusti.
- Örsundsbroskolans fjärdeklassare "arbetade" på gården den 21–22 augusti.

Handelsmuseet Kappen och Sjöfartsmuseet eller Lagunda och Hagunda häraders varuansaffningsbolag som var namnet från början och dess 41 bodbiträden hade 820 besök.

Skolmuseet och de Wilenska samlingarna i Nysätra hade under året 132 besökare. De flesta besöken gjordes under Nysättradagen, socknens hemvändardag.

Ann-Mari Hagman

Läbyvads hembygdsförening

En höjdpunkt under året var Hemvändardagen den 15 september som började med en guidad tur bland våra fornminnen. Dan Fagerlund, arkeolog på Upplandsmuseet, berättade och visade kartor över hur strandlinjerna förändrades genom årtusenden och

Samling vid den gamla smedjan i samband med Hemvändardagens fornminnesvandring under Dan Fagerlunds ledning.

hur detta påverkade livet för forntida Läbybor. Vi samlades vid den gamla smedjan som är placerad på en skärvtenshög samt besökte den så kallade "varggropen". Under eftermiddagen kunde man också besöka Lantbruksmuseet och hantverksboden i Österby. Kyrkan var också öppen för besök. Dagen avslutades med kvällsandakt i kyrkan och sedan middag med muskunderhållning av Karin Parkman, Dan Åkerlund och Lennart Bernström.

Styrelsen

Rasbokils hembygdsförening

Under våren 2012, och även under hösten, höll Rasbokils hembygdsförenings ordförande, Maj-Lis Lundblad kurser i släktforskning för intresserade i bygden. Deltagarna hade med sig egna datorer som man forskade ifrån.

Efter föreningens årsmöte i mars så berättade Lars Karlsson, Rasbokil, om Svenska arkeologiska utgrävningar som pågår i Labranda, Turkiet, och som leds av Lars Karlsson.

En solig dag i maj var det städ dag utomhus vid hembygdsgården och sedan ordnade festkommittén med kaffe och våfflor till alla som hjälpt till att städa.

Den 13 maj var det dags för byvandring, med Maj-Lis Lundblad som ciceron och med ca 25 deltagare. I Klivinge visade Maj-

Den gamla skjutbanan i Klivinge besöks i samband med byvandringen under ledning av Maj-Lis Lundblad.

Lis oss resterna efter den gamla skjutbanan som var i bruk mellan åren 1940-1958. Vi tittade på grunderna efter de gamla torpen Pell-Pärs stuga och Skomakar-Augustas torp. Vi besökte även ett grav- och boplatsområde ifrån brons/järnåldern.

Nationaldagen firades tillsammans med Bydegårdsföreningen och Rasbokils församling. Man delade bl.a. ut ett silversmycke till 12 barn födda i Rasbokil 2011.

Midsommar firades traditionsenligt vid hembygdsgården med fint väder och många besökare.

En del upprustning runt omkring det gamla soldattorpet vid hembygdsgården skedde under året, liksom det fortsatta arbetet med att iordningställa ängsladan som flyttades till hembygdsgården 2010.

I augusti, i samband med Kulturveckan

i Rasbo, firades hembyggsdag vid hembygdsgården. Den inleddes med friluftsgudstjänst av Lorentz Ståhlberg och med fin sång och kulning av kyrkomusiker Kristina Shtegman. Den nyskrivna boken ”På den gamla goda tiden, en beskrivning av Rasbokil under 1800-talet” presenterades av en av författarna, Maj-Lis Lundblad. Den andra författaren till boken är Ingvar Eriksson. Under hembyggsdagen fick vi av Dag Zetterling och Bengt Ahlström lära oss mer om ängslador, som var temat för dagen.

När Rasbobygdens dag anordnades i samband med att ett motionslopp skulle gå av stapeln på den nybyggda delen av väg 288, fanns hembygdsföreningen med och hade ett bokbord.

Årets arbete i föreningen avrundas som vanligt med en surströmmingsfest på hösten och det bjuds in till lilljul med julmat och julstämning i hembygdsgården som avslut på året.

Lisa Sjöberg, sekreterare

Skogs-Tibble Fornminnes- och Hembygdsförening

Årsmöte hölls den 25 mars i Sockenstugan. Som avslutning höll FD Marit Åhlén ett intressant föredrag om runstensbilder i Skogs-Tibble med omnejd.

Vi firade Nationaldagen och midsommar i sedvanlig ordning.

Sommarens aktiviteter gick detta år under temat: Berömda skogstibblebor.

Julisöndagarna inleddes med friluftsgudstjänst i museets trädgård. Söndagen därefter berättade Christer Sundström om polarforskaren Almquist. Påföljande söndag fick vi höra mera om Bengt Nylunds liv och författarskap. Föredragshållare var Bengts brorsdotter Kerstin Molander f. Nylund. Julisöndagarna avslutades med ett besök i bronsåldern. Ewonne Ekmyr-Göransson guidade ett tjugotal deltagare bland fornlämningar från den tiden. Deltagarna färdades till och från området med sedvanlig trakorskrinda.

Den 22 augusti firades Skogs-Tibbledagen. Man inledde med en gudstjänst så som den gick till på slutet av 1800-talet med rubriken ”Högmässogudstjänst 1899 i prostens Nylunds anda”. Officiant och celebrant var kyrkoherde Mikael Arnqvist klädd i mässhake från denna tid. Församlingen var försedd med en komplett agenda. Psalmerna var hämtade ur den psalmbok som användes då. Därefter följde det ordinarie firandet, som i år skedde tillsammans med Hagunda veteranklubb. En fotoutställning visades med gamla skolporträtt och teckningar av skolbarnen.

Hösten avslutades med pubkväll den 13 oktober. Deltagarna serverades gulaschgryta och hembryggt öl, som tillverkats av Thijs Wiessing och Hans Broström.

Ewonne Ekmyr-Göransson

Skokloster Gille

Den 17 maj ordnades den årliga Gökottan som startade med gudstjänst i Flasta ruin och därefter bjöds alla till en vandring som gick till Håberget i Skokloster.

I samband med årets Hemvändardag den 9 juni arrangerades bland annat en konsert med Susanne Alfvengren i Skokloster kyrka. Hon har sina rötter i Skokloster och fick möjlighet att besöka Dalsängen där släkten bott.

Under juli och augusti har föreningen haft öppet hus på soldattorpet 48 med stor framgång. Den sista helgen i augusti var det rågskörd och den 20 oktober tog vi fram tröskverket som föreningen har i sin ägo och malde säd på gammalt sätt.

Vi hade ett ovanligt besök av SVT, Barnkanalen den 21 september som gjorden en filminspelning på torpen av den nya programserien Geografens testamente – Norden. Serien sänds from vecka 2, 2013 i tio avsnitt.

Under året blev vi medlemmar i Sveriges Hembygdsförbund tillika Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund.

Vi avslutade året med ett glöggmingel vid första advent på soldattorpet 48 med värmen från den vedeldade spisen och fotogenlampornas sken.

Sekreteraren

Sparrsätra-Breds Hembygdsförening

Verksamheten under 2012 har bestått av sju evenemang och arbetskvällar maj–september. För första gången på mycket länge hade vi aktiviteter för barn, i maj Lekar från förr, i höstmörkret Halloween på svenska. En annan nyhet var en Historisk afton där Sven Sandblom beskrev maktkampen i Sverige på 1220-talet och Kerstin Gilliam mindes sin uppväxt på Lådö, en större gård på 1920- och 30-talen i ord och bild. Den handdrivna tvättkulan revolutionerade kvinnoarbetet och Kerstin kunde ta studenten.

Tack vare det mycket omfattande underhålls- och reparationsarbete som utfördes på byggnaderna under Lars Karlströms ledning de närmast föregående åren har vi i huvudsak ägnat oss åt löpande underhåll på hus och närmaste omgivning.

Samtliga gamla, skänkta föremål från Krokbo har listats och fotograferats. Tyvärr är många av föremålen i dåligt skick. Inför ombyggnaden av riksväg 70 till 2+1 väg har ett stort antal fotografier tagits på alla anslutningar och utfarter för att dokumentera hur det såg ut ”före”.

Föreningen hade 112 medlemmar. Styrelsen har haft 7 protokollförda möten. Föreningens ekonomi är nu god. Det finns nu ett omarbetat arrendavtal som är accepterat av båda parter, undertecknat och bevittnat. Arrendekommittén är tänkt att finnas kvar och för framtiden vara ett forum

för diskussioner oavsett om markägaren är medlem i styrelsen, i föreningen eller inte ens medlem i föreningen.

Tre tidigare ordföranden utnämndes till hedersmedlemmar: Nils Andersson, Rune Torén och Stig Bergdahl, för långt och engagerat arbete för föreningens bästa. Vi introducerade möjligheten att skänka en gåva till minne av en avliden person. Under 2012 har tre personer ihågkommit på detta sätt.

Lars Torsner, ordförande

Sydvästra Upplands kulturhistoriska förening

Under våren hölls två föredrag på Enköpings museum. För den nya Upplevelsenämndens visioner om ett nytt kulturhus i hamnen där kulturyttringar skulle samlas i Enköping, redogjorde kulturchefen Tapio Hovebro i mars. Planchefen Patrik Holm gav i april en intressant bild av hur staden har förändrats och kan tänkas utvecklas i framtiden genom förtätningar och utnyttjande av tomtmark i utkanten av staden.

Årsmöte hölls i maj på Ledningsregementet där stabschefen Fredrik Wiebe berättade om regementets nuvarande verksamhet och organisation.

Under våren företogs också en resa till Salsta slott som undergår renovering och nu har öppnats för allmänheten. Utgrävning-

arna Rösa ring i Bro besöktes i början av hösten. Senare under hösten inbjöd Syrisk ortodoxa kyrkan till ett intressant besök.

På skolornas höstlov deltog medlemmar i föreningen på Museet med att lära barn sticka, virka, brodera och arbeta med metall. Ett samarbete som föll väl ut och som kommer att upprepas.

Första advent firades på sedvanligt sätt med gammaldags julbord. Bordet, som där efter stod uppdukad hela veckan, besöktes av ett flertal grupper, mest skolbarn. De fick en inblick i hur man firade julen på mitten av 1800-talet. Den unge nyckelharpsstipendiaten Petrus Dillner från Älvkarleby underhöll med sin nyckelharpa.

Föreningens lönebidragsanställda övergick den 1 oktober 2012 till kommunal anställning. Museet arkiv drabbades av översvämning i oktober och samlingarna har småningom fått en ny lokal i Barkan.

Birgitta Dolfie

Söderöns Hembygdsförening

Verksamhetsåret 2012 inleddes och avslutades med julfest i Söderögården i samarbete med Söderöns Bygdegårdsförening. I övrigt inleddes verksamhetsåret med årsmöte. Antalet medlemmar var då drygt 350. Medlemsantalet är i stigande.

Programpunkter under året har varit

Häverö spelmän och dansare, samt föreningsmedlemmar i folkdräkt.

gökotta, nationaldagsfirande med Anders Lindén, Söderöbo, som högtidstalare och med musik- och folkdansunderhållning. En blomstervandring genomfördes i juni, och i juli arrangerades den traditionella Söderödagen i samarbete med Bygdegårdsföreningen. Trots hållande regn kom ändå ca 80 besökare. Under hösten genomfördes en kulturvandring på Öregrundsgolfbana, en svamputflykt samt en berättarkväll med bildvisning och jämförelser mellan Nova Scotia i Canada och Söderön.

Hembygdsföreningen har arrangerat en introduktion i släktforskning på Söderögården. Till stöd för bland annat detta har föreningen finansierat installation av bredband i Söderögården med ett avtal som löper ett år i taget.

Den 16 maj 2002 skrev boende på Sö-

derön dagbok och bidragen med bilder sammanställdes i en bok. Den 16 maj 2012, på dagen 10 år efter den första dagboken, skrevs en ny dagbok. Även denna gång har hembygdsföreningen sammanställt bidragen och ett antal bilder i en ny bok som delades ut till alla medlemmar i föreningen och i övrigt säljs vid föreningens aktiviteter.

Föreningens medlemsblad Söderöposten har som vanligt utkommit med fyra nummer. Nr 2 delas alltid ut till samtliga hushåll på Söderön, och nr 4 trycktes som vanligt i färg. Söderöposten är mycket uppskattad av föreningens medlemmar.

Bengt Skagersjö, sekreterare

Teda Hembygdsförening

Föreningen har någon aktivitet varje månad. Några huvudlinjer i programmen är kontakter med verksamheter i trakten, några arrangemang som återkommer varje år samt sammankomster med varierande program.

Biskötsel har lång tradition i Teda och nu finns två stora biodlingar. De som driver dessa medverkade med en mycket intressant lektion i biskötsel och berättelse om dess rötter i socknen. En sommarkväll gästade vi gården Brunnsholm med ägare som har drivit eller driver utvecklingsprojekt. Mest aktuellt nu är tillverkning av rapsmetyles-

ter som fordonsbränsle. Vi har också besökt Westerlundskas gården i Enköping med rika minnen från den legendariske läkaren Westerlund.

De återkommande arrangemangen är gökotta som 2012 gick till Skattmansöadalen, sommarresa med Mariefred och Taxinge som mål, gammaldags mat i november och luciafirande i december.

Lokal förmågor som SPF-kören Västanvind, Torpargänget, Östen Brinck, elever från musikskolan och den unge trollkonstnären Viktor Blomdahl har glatt oss vid olika sammankomster.

Vid utgången av 2012 hade vi 144 betalande medlemmar och 10 hedersmedlemmar. Därmed bröts en flerårig uppgång av medlemsantalet i sin motsats. Det främsta skälet är demografiskt. Medelåldern bland medlemmarna är hög vilket får konsekvenser som vi inte detta år kunnat kompensera med nyrekrytering. Men vi har fortfarande betydligt fler medlemmar än invånare i den lilla socknen Teda.

Bertil Larsson

Tensta hembygdsförening

Genom att anordna en studiecirkel kring lokal mat- och hushållning, ”Mat och hushåll i Tensta – en gastronomisk resa genom seklerna”, under hösten 2012 och våren 2013 ville Tensta hembygdsförening sprida

Julbordet står dukat med traditionella maträtter från Tenstabygden.

kunskapen om traditionella recept och berättelser om matlagning knutna till Tensta socken. En serie föredrag anordnades och ett par tillfällen när deltagarna bidrog med rätter till ett smörgåsbord med lokal anknytning. Parallellt med föredragen samlades också recept och berättelser in för senare publicering i en skrift. Det som karakteriserar Tensta i mat- och hushållningsväg är dels råvaruförutsättningarna, som betingas av just brytningspunkten mellan Mälardalens slätter och Dannemora bergslag, förekomsten av såväl bryggeri och kvarnar, slott och herrgårdar, statorp och mellanstora bondgårdar och – inte minst – de för det uppländska lanthushållet så viktiga lanthushållsskolan i Lilla Kumlan, vilken utbildat många generationer bondmoror, och lanthushållslärarskolan i Brogård – en föregångare till Institutionen för kostvetenskap vid Uppsala universitet. Vid två tillfällen (föredrag, samt byvandring på plats) under

det gångna året har en lärare vid Brogård och Kumlan berättat om de för bygden så viktiga skolorna. Upplandsmuseets chef, Håkan Liby och hushållskonsulenten Gunnilla Nelander har därtill hållit varsitt föredrag om hur de samlade in gamla recept och skrev boken *Uppländsk undfägnad*.

Den 9 december bjöds ett trettiotal personer inom ramen för studiecirkeln på ett traditionellt julbord där cirkeldeltagarna stod för förtäringen. Julbordet arrangerades som ett knytkalas. Bland rätterna märktes: Upplandskubb, brogårdsbröd, havrekex, surdegsbröd, Tuna äggrätt, inlagd sill, gravad lax med hovmästarsås, leverpastej, köttbullar, julkorvsalsiccia med glöggkryddor, rökt korb, löpskaka med saftsås och grädde, Janssons frestelse, äppelglögg från Golvas-ta, äppelmust och äpplen från Forssa

Vid ett andra tillfälle lagades traditionella rätter som rullrån och struvor, gjorda på vedspis), bondtårta, det vill säga vete-krans med lingonsylt i toppad med florsocker, ärtpannkaka – hälften ärtmjöl och hälften vetemjöl utan ägg – med lingon m.m.

Hembygdsföreningen arbetar nu vidare med en kulturhistorisk skrift kring mat och hushåll i Tensta och hoppas i det arbetet att nå ännu fler intresserade Tenstabor. Att kunna delge nuvarande Tenstabor och kommande generationer fler recept, berättelser kring mat och matlagning, kök och lanthus-hållning, vardag och fest.

Styrelsen

Den nya gärdsgården med hembygdsgården i Husbyborg i bakgrunden.

Tierps Sockens hembygdsförening

Året inleddes med årsmöte i Tierpsgården där vi visade nyupptäckta filmer från 50- och 60-talet. Filmerna dokumenterade de kyrkliga högtiderna och församlingsarbetet i Tierps församling, så vi fick vara med om både dop, konfirmation och bröllop på årsmötet.

Hembygdsgården i Husbyborg har under 2012 blivit ordentligt ompysslad. Även om det fortfarande finns en hel del underhåll som återstår att göra så har mycket genomförts under 2012.

Magasinet, där föreningen förvarar sina samlingar, har renoverats. Byggnadens framsida var i dåligt skick och reparationen blev relativt omfattande. Underhållet på magasinet har kunnat genomföras tack vare Temneruds fonden som tidigare donerats till föreningen.

Vi var under våren tvungna att ta ned ett av gårdens stora träd, det var illa placerat och en kranbil måste anlitas för att lyckas med arbetet.

Efter en del efterforskningar har tomtgränserna för hembygdsgården kunnat fastställas. Det gjorde det möjligt att sätta upp en vacker gärdesgård för att rama in hembygdsgården.

Gärdesgården är också en fin bakgrund till den lilla örträdgården med gammal-svenska växter som finns på hembygdsgården. Flitiga gröna fingrar har under sommaren vårdat de gamla svenska kulturväxterna, däribland finns naturligtvis humle som är en symbol för Tierps socken. Det finns nedtecknat från 1689 att det då i Tierps socken fanns 87 humlegårdar som tillsammans omfattade hela 93 440 st humlestänger.

Traditionsenligt hölls i augusti helgmålsbön i Husbyborgs ruin och som avslutning bjöd hembygdsgöreningen på kyrkkaffe i grindstugan. Glädjande var att antalet besökare ökat från tidigare år.

Under hösten och vintern har föreningen gått igenom tidigare skänkta dokument och fotografier som arkiverats i våra samlingar.

Anna Ahlin, vice ordförande

Tillinge hembygdsgörening

Under verksamhetsåret 2012 har i vår förening flertalet vandringar anordnats; såväl byvandring i Ullbro som flera kultur- och naturvandringar. Vi gick till exempel i Mälby från Glädjen till Trevnaden (!) en vacker försommarkväll under ledning av Eva Emanuelsson. Många intressanta historier och anekdoter delades under vägen. Även till Vreta, Hansta och Timberholmsröret har det vandrats, under ledning av Sven-Erik Vägermark och Sten Stabo.

Året inleddes annars med årsmötet i februari som, utöver ordinarie årsmötesförhandlingar, hade temat ”mysterier, skrönor och fakta från Tillinge”. Vi fick här bland annat höra om de två Roos-Anders som båda bott i Kvarnbacken i Mälby – och där den förste kreerade ett ohyggligt knivdrama när han kom hem från arbetet på benmjölsfabriken i Stockholm och blev varse att gju-teriarbetaren Albert Ek flyttat in hos hans hustru under hans bortavaro...

I april gav Pereric Öberg en intressant presentation av de många äldre flygfoton som finns bevarade från hela Sverige. Han informerade också om att materialet för närvarande skannas för att förenkla åtkomsten.

Året avslutades med en kväll på temat ”seder och bruk från förr: Om kryckegrannar och julsjungare”, där Marie Andersson visade bilder och berättade om några tra-

Julsjungare i Tillinge. Bilden tagen den 21 december 1941 vid en träning i full mundering.

ditioner från förr i Tillinge inför bröllop samt kring jul. Historien om julsjungarna vintern 1941/1942 kan få agera exempel: Ungdomarna startade de smått äventyrliga vandringarna redan vid halv femtiden på eftermiddagen på såväl juldagens kväll som på trettondagsafton. Snön låg djup när de pulstade mellan gårdarna för att sjunga inrepererade sånger och be om bidrag till idrottsföreningens bastu. Julsjungarna förplägades med massor av mat och det var trötta ungdomar som gav upp framåt morgonkvisten. Första natten fick de ihop 135 kr medan den andra natten, då man gick norr om gamla riksvägen, bara inbringande 101 kr. Tydligt var de "uppsoknes" boende snålare än de som bodde i södra halvan av Tillinge!

Marie Andersson, vice ordförande

Torstuna hembygdsförening

Säsongen inleddes med lövräfsning och vårstädning på Härled. Årsmötet hölls den första måndagen i maj varvid ordförande Håkan Wall berättade Torstuna Bygdegårds historia.

Vårens gökotta ägde rum i natursköna Härsbäcksdalen under ledning av Ulf Broberg och Bengt Ottosson. 28 olika fågelarter sågs och hördes.

Nationaldagen firades traditionsenligt med Öppet Hus på Härled. Firandet inleddes med att flaggan hissades till flaggsignal på trumpet av Sture Eriksson. Talet till Torstunaborna hölls av Håkan Wall. Lars Wall sjöng ett par visor till eget gitarrackompanjemang. Ylva Fontell och Katja Jahn presenterade sin bok "Hitta Uppland – En guide till naturen och kulturen". Sedan vidtog kaffeservering och de besökare som så önskade fick visning av gårdens samlingar.

Den 10 juni arrangerades en kulturvandring på Härled. Marja Erikson och Per Lundgren från Upplandsmuseet berättade om gårdens gamla byggnader för en stor grupp intresserade åhörare.

Årets midsommarfest på Härled var som vanligt välbesökt. Det vackra sommarvädret lockade till lekar och dans kring stången. Folkdansuppvisning, underhållning och kaffeservering stod också på programmet. Festen arrangerades av byarna Grinda, Skensta, Brunna, Kävlinge, Högstena och Jädra.

Söndagen efter midsommar höll Fjärdhundra församling en friluftsgudstjänst vid Härledgården. Fjärdhundra Kyrkokör under ledning av Åsa Lansfors sjöng och hembygdsföreningen bjöd på kyrkkaffe.

”Sill och Potatis” är ett återkommande evenemang på föreningens sommarprogram. I år fylldes gårdstunet med lunchätande gäster som trotsade det lite gråmulna vädret. Många besökare återkommer år efter år till trivsam samvaro en söndag i juli.

I slutet på juli var det Trivselkväll på Härled i samarrangemang med LRF. Anders Ottosson med familj stod för tillagning och servering av tre helstekta grisar. Kerstin Ottosson underhöll med sång och dragspel.

Den 5 och 12 augusti var det Rebusjakt i Fjärdhundraland. Härledgården var en anhalt på vägen runt bygden. När rebusen var löst bjöds man på kaffe och visning av gården.

Årets utflykt gick till Vallby Friluftsmuseum i Västerås där deltagarna fick en intressant kulturhistorisk visning av de gamla byggnaderna. Därefter intogs lunch i Gageska gården.

Under sommaren har föreningen låtit borra brunn och dra in vatten i Härledgården. Arbetsköket har också renoverats och byggts om.

Såsongen avslutades med en höstfest för alla som ställt upp med ideellt arbete på Härled.

Katarina Wall, sekreterare

Ullfors-gruppen

Ullfors-gruppens verksamhetsår har varit fyllt av aktiviteter. För femtonde gången firades Valborgsmässaafon på Hammarbacken. Karl-Erik Berglin höll vårtalet och Åke Belin spelade dragspel. Nationaldagen firades vid Mumblingsgården med tal av Ralf Efraimsson och underhållning av Tierps manskör och Tierps spelmanslag. Kaffe serverades tillsammans med flaggprydda bakelser.

Kvällen före midsommaraftonen, efter konserten i Tierps kyrka, samlades spelmän, sångare och allmänhet i Mumblingsgården för att dricka kaffe och fortsätta att sjunga och spela.

Årets höjdpunkt, Ullforsdagen firades sista lördagen i juli. Museer och utställningar var öppna. Det såldes Ullfors bröd och serverades våfflor och den pannstekta sil-len hade en strykande åtgång, liksom kaffe och det hembakade brödet. Årets hedersbruksare Britt och Tore Pettersson hedrades med blommor och diplom och en rundtur i Bruket i hästdragen viktoria-droska. Det fanns marknadsstånd efter Bruksgatan och många besökare följde de guidade visningarna av bruket. På söndagen ringde den gamla vällingklockan till ekumenisk gudstjänst i Mumblingsgårdens trädgård.

Den andra advent var det öppet hus i den julpyntade Smedsstugan och i Bagarstugan bjöds på glögg, försäljning av bakverk och julloppis. Dagen avslutades med att Tall-

Månkarboskolans elever lussar i Ullfors andra advent.

backskolans elever från Månkarbo vandrade med facklor längs bruksgatan fram till Smedsstugans tun där de framförde en mycket uppskattad luciatablå.

Sex temakvällar har genomförts i Smedsstugan i fotogenslampors och stearinljusens sken och med doft från nykockt kaffe på den vedeldade järnspisen. I april berättade Dagny Jansson om byarna kring Ullfors, i maj talade blomdoktorn Ralf Efraimsson om blommor och i augusti berättade Håkan Liby om bruken i allmänhet och Ullfors i synnerhet. Höstens tema var sången. I oktober arrangerades musikcafé med Malin Karlsson, i november sjöng Maria Hallengren och Maria Larsson gamla visor och i december sjöngs julsånger till dragspelsmusik.

Britt Pagard, ordförande

Vaksala Hembygdsförening

Vaksala Hembygdsförening har ett geografiskt sett stort verksamhetsområde i östra delen av Uppsala som består av en landsbygdsdel och stadsdelar såsom Årsta och Salabacke. Landsbygdsdelen ändrar raskt karaktär genom nya vägsträckningar och tillkomst av bostadsområden som är under byggnation eller planerade. Detta innebär både möjligheter och utmaningar för hembygdsföreningen.

Föreningen fortsatte under året sitt arbete med att bevara och skydda bruksföremål från socknen. Tack vare stöd från Oscar och Inez Ehns minnesfond har vi kunnat fortsätta bekämpningen av skadeinsekter, framför allt strimmig trägnagare, som gör att föremålen förstörs. Museet i Tiondeboden har fräschats upp och föremålen systematiserats. Museet har också kunnat hållas öppet för visning drygt tio dagar under sommaren med föreningens medlemmar som guider och då haft många intresserade besökare.

Föreningen förfogar också över den gamla skolan, benämnd Lilla Skolan. Engagerade och duktiga medlemmar svarar för underhållet. I skolan hålls mindre sammankomster och där pågår arbetet med att scanna foton och dokumentera livet i Vaksala från olika tidsepoker.

Runstenen vid Vaksala backe ristad av Öpir är väl känd men inom socknen finns

många fler. Vid en runstensvandring i september guidade och berättade Anna-Stina von Schantz initierat om de runstenar som besöktes i Råby, Lunda och Jädra. Anna-Stina ledde också en studiecirkel på temat "Vaksala i litteraturen". Ett tiotal medlemmar hjälptes åt att undersöka vad som skrivits om Vaksala, främst i skönlitteraturen. Kända författare som Selma Lagerlöf, August Strindberg, Kerstin Ekman, Sven Delblanc, Kjell Eriksson och Gunnar Brusewitz har alla nämnt Vaksala i något eller några av sina verk. Bland skildrare med anknytning till Vaksala socken kan nämnas Laurentius av Vaksala från slutet av 1200-talet samt Sigvard Cederroth, Ragnar Oldberg, Erik Ehn och Mattias Lönnebo.

I maj gjordes en utflykt till Skånelaholm. Skånela hembygdsgård har en stor mängd allmogeföremål, även från Vaksala socken, som samlades in av Herbert Rettig. Vi fick också en intressant visning av Skånelaholms slott med många vackra föremål och interiörer. På hemvägen besöktes fornborgen Broborg med sina förglasade murrester.

Exempel på en annan uppskattad aktivitet var också det föredrag som språkvetaren Erik Falk höll på hembygdsgården i juni. Temat var "Bälghund och förbannade kofot" om hur okvädningsord användes och av vem på 1600-talet.

Anna-Gretha Eriksson, ordförande

Allspel vid spelmansstämman vid hembygdsgården i Vigelsboäng 2012.

Valö-Forsmarks Hembygdsförening

Spelmansstämman vid Vigelsboäng är årets stora händelse på hembygdsgården. Vid 2012 års välbesökta stämma var publiken och spelmännen nästan lika många. Traditionen med spelmansstämma i trakten är mycket gammal. I Vigelsbo hölls en spelmansstämma redan 1907, året efter att Sveriges första stämma arrangerades i Gesunda i Dalarna.

Hembygdsgårdens textilsamling innehåller textilier och textila redskap från trakten och den används bl.a. till utställningar. 2012 ordnades en liten utställning på temat dop anno 1897 som visade ett dop hos liesmeden i Dannebogården. Även en utställning av Georg Jonssons samlade verk i form av tavlor, teckningar, målningar och skrifter m.m. har visats på hembygdsgården.

Under hösten har Varggropen, ett kulturminne som hembygdsföreningen ansvarar för, fått en upprustning av gårdsgården, som förhindrar att djur eller människor ramlar ner i den 3,3 meter djupa fångstgropen. I anslutning till gårdsgårdsrenoveringen hölls ett informationsmöte och diskussion om vargens inverkan på människor och djur.

Varje år anordnas midsommarfirande i Forsmarks bruk och en kyrkstigsvandring från Valö kyrka till hembygdsgården där en friluftsgudstjänst hålls med efterföljande kaffe.

Styrelsen

Vendels hembygdsförening

Vendels hembygdsförening har haft ett bra och intensivt verksamhetsår. Året har i viss mån präglats av att vi hedrat minnet av spelmannen och nyckelharpsbyggaren Eric Sahlström som skulle ha fyllt 100 år. En speciell skrift om Erics gärning togs fram och vid den traditionella spelmansstämman, som bär hans namn, visades bland annat en utställning om Eric.

På Vendeldagen den 6 juni visades våra samlingar i Mariebergs gamla skola och Lantbruksmuseet och väderkvarn var öppna för allmänheten. Vårt Besökscentrum vid kyrkan som innehåller information om Vendels forntid och om andra sevärdheter i Vendelbygden fortsätter glädjande nog att

locka mycket folk. Studerar man gästboken ser man att folk från världens alla hörn besöker Vendel och vill se på kyrka och natur.

På årsmötet den 28 mars berättade Karl Gustav Hansson om föremål ”Har du sett den förut”. Pia Wårdsäter omvaldes som ordförande för två år.

Styrelsen

Villberga hembygdsförening

Årsmötet hölls den 1 mars i hembygdsgården. Föreningen bjöd på kaffe och hembakat.

Nationaldagen den 6 juni firades vid hembygdsgården med avmarsch från Anna Lindhs park, genom samhället, med Scendraget i täten. Mycket folk deltog i marschen på vägen upp mot hembygdsgården. Ett tiotal föreningar och organisationer medverkade. Högtidstalare var Anders Carlström, Lillkyrka.

En friluftsgudstjänst skulle hållas söndagen den 15 juli men regnväder gjorde att vi fick hålla gudstjänsten inomhus.

Vi deltog i julmarknaden den 8 december med öppet Enabygdsarkiv. Här serverades kaffe med hembakat och det fanns lotterier med fina vinster.

En grupp på ett tiotal personer jobbade under vinterhalvåret i Enabygdsarkivet. Vi försöker förvalta och vidareutveckla det ma-

teriel som förvaras i arkivet. Varje tisdagsförmiddag finns vi på plats där.

Föreningen hade 130 medlemmar under verksamhetsåret 2012.

Bengt Karlsson, ordförande

Västerlövsta hembygdsförening

Västerlövsta hembygdsförening har ca 400 medlemmar och har en verksamhet som sträcker sig från Valborgsmäss till Hemafton i november. Styrelsen består av 11 personer.

Året startade med årsmötesförhandlingar i församlingshemmet. Kaffe och våfflor serverades.

Valborgsmässoaftonen firades vid hembygdsgården med brasa, sång av kyrkokören och tal av Kenth Hansson. Andra begivenheter var blomsterlotteri, chokladhjul, fyrverkeri, kaffe och våfflor.

I maj arrangerades Fritidshemmets dag på hembygdsgården. Vi visade runt och gräddade våfflor till 70 barn.

Vid byvandring i Hebyås/Hedåsen under ledning av Kenth Hansson deltog 27 personer.

Nationaldagsfirande anordnades tillsammans med Korpen. På programmet stod tal av Lena Gustavsson, tipspromenad, kaffe med hembakat bröd och bakelse.

Midsommarfirande ägde rum vid hem-

bygdsgården med danslekar med Roger och Birgit Eriksson och saftkalas för barnen. Här fanns också chokladhjul, pilkastning, tipspromenad, servering, hembygdslotteri och en utställning av väggbonader.

Tremolo underhöll publiken.

I juni månad under ”Fest i Heby” ordnade föreningen Barnens dag på hembygdsgården. Barnen fick prova på att använda yxa och kniv. Inne bjöds på fattiga riddare med saft. Vid brasan lästes sagor och Carl-Åke Elmersjö underhöll med sång och musik.

Hembygdsgården visades vid Kulturhusens dag i september.

I november ordnades Hemafton på hembygdsgården med glödstekt sill, svagdricka och rågmjölsgrot med lingon. Årets by presenterades av Kenth Hansson.

Västerlövsta Nyheter har utkommit med 12 nummer under Kenth Hanssons redaktion.

Hembygdsgården har haft 2 800 besökare under året och varit uthyrd 17 gånger.

Ingegerd Norling, sekreterare

Älvkarleby Hembygdsförening

Största delen av årets aktiviteter tilldrog sig under våren och sommaren. Årsmötet hölls i slutet på mars med stor uppslutning av medlemmar. Nils-Olov Engberg visade

Lövet med temat "Älven, havet och fisket" var föreningens bidrag till hemslöjdsutställningen på Liljevalchs i Stockholm.

bilder på djur och natur. Under en helg i maj samlades ett tjugotal medlemmar, för att städa gårdarna och röja busk och sly. Lunch intogs i Sörmyrgården och bestod av ärtsoppa med tillbehör. Nationaldagen och midsommarfirandet firades traditionsenligt på Festplatsen. Där kunde man även avnjuta festkommitténs goda laxmackor.

Sommarens aktiviteter avslutades med Byss-Callestämman, som alltid hålls den tredje söndagen i augusti. Föreningen har deltagit i firandet av Hemslöjden 100 år.

Ett erbjudande kom från Länslemslöjden i Uppsala att dekorera ett löv, som skulle ingå i utställningen "Ser du löven för alla träd" på Liljevalchs i Stockholm. Föreningens löv nr 636 dekorerades på temat "Älven, Havet och Fisket". Även lappar, som tilldelades oss, broderades och sammanfogades

till en vacker kudde. Vinsten från båda aktiviteterna gick till välgörande ändamål.

En bussutflykt genom Norduppland gjordes i september. En höstträff anordnades i oktober, där Dan Thunman berättade och visade bilder från Älvkarleby genom åren.

Styrelsen har haft 11 protokollförda möten och arbetsutskottet har haft fem möten.

Kerstin Larsson, sekreterare

Östervåla hembygdsförening

Mårtsbogården fick en ny gärdesgård vid entrén i april. Den kom till genom en kurs i gärdesgårdsbyggnad med många intresserade Vålabor. Hembygdsföreningen har erhållit medel till den från Sala Sparbanks Miljonen. Föreningen har även erhållit bidrag från Hilding Kjellmans hembygdsfond till renovering av en spismur. Arbetet utförs av Byggjuntan som sommartid träffas på tisdagskvällarna och reparerar, bygger och underhåller alla våra byggnader.

Årets utställning var Brudkläder från förr och nu. Den invigdes på Ersmäss av komminister Cecilia Jansdotter som berättade om bröllopsstraditioner genom tiderna. Därefter serverades cider och champagne i höga glas till 80 gäster. Även kaffe med bröllopskakbuffé och bröllopstårta erbjöds besökarna.

Gärdesgårdbyggnad vid Mårtsbogården.

Lördagen den 2 juni var nog den kallaste och regnigaste dagen på hela sommaren. Trots detta kom både försäljare och köpare till vår trädgårdsdag. Inte blev det bättre på kvällen då sommarandakt och källdrickning hölls vid Horsskogs trefaldighetskälla.

Midsommarafton var i alla fall varm och solig. Barnen fick åka i lövade skrinor från samhället till hembygdsgården. Där möttes de av Prussiluskan på cykel och tillsammans med Pippi ledde hon dansen kring midsommarstången.

Norabella Teatersällskap gästade Mårtsbogården med sin senaste föreställning Till Harbo och fria. I strålande väder och ett knökfullt tun framfördes bygdespelet av Karin Ahlinder. Norabella Teatersällskap består av duktiga amatörer som både behärskar sång, slagsmål och fylleri.

Årets sista arrangemang är alltid Jul på Mårtsbogården. Risgrynsgröt och kaffe serverades, Julevangeliet lästes på Vålamål och julsånger sjöngs.

Några verkliga eldsjälur har lagt in bil-

der och texter på Bygdeband.se, som visar Östervålabygdens historia och dess innevånare. Där finns dokument, personer och bilder baserat på ort. Perfekt för de som söker information om sin hembygd.

Hembygdens förlag som ingår i Östervåla Hembygdsförening har även i år gett ut två nummer av medlemsbladet Budkavlen, som innehåller presentation av nya styrelsen, recept, ÖHF:s program, rapporter om aktiviteter m.m. Bok nr 2 i serien Vår Hembygd, som varit slutsåld i flera år, har nu nytryckts och finns åter till försäljning. Även en ny broschyr om Östervålamordet har producerats av Hembygdens förlag och presenterats under året.

Östervåla Möbelmuseum, som också ingår i ÖHF ser till att Mårtsbogården har värdar till alla dagar som det är öppet, 34 personer har tagit emot och berättat om snickare och vår 200-åriga möbelsnickartradition.

Anette Jerresand, ordförande